

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **F. H.**, zastoupený Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Hládkov 701/4, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 10. 2021, č. j. 13 Az 39/2020 – 41,

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 10. 2021, č. j. 13 Az 39/2020 – 41, **se zrušuje**.

II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 7. 2020 č. j. OAM-236/ZA-ZA11-VL16-2020, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 4 114 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

Odůvodnění:

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 20. 7. 2020 č. j. OAM-236/ZA-ZA11-VL16-2020, bylo rozhodnuto, že žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany je nepřípustná podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „*zákon o azylu*“), a řízení

bylo podle § 25 písm. i) zákona o azylu zastaveno. Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „*městský soud*“), který ji rozsudkem ze dne 27. 10. 2021, č. j. 13 Az 39/2020 – 41, jako nedůvodnou zamítl.

[2] Při posuzování žaloby vycházel městský soud z následujícího skutkového stavu. Dne 12. 3. 2020 podal žalobce opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ve které uvedl, že je ukrajinské státní příslušnosti i národnosti, je schopen se dorozumět rusky a ukrajinsky a je pravoslavného vyznání. Nikdy nebyl členem žádné politické strany, ani se politicky neangažoval. V České republice již dříve požádal o mezinárodní ochranu (konkrétně v roce 2019). Ke svému zdravotnímu stavu sdělil, že nemá žádné zdravotní omezení. Jako důvod své žádosti uvedl, že žádá ze stejných důvodů jako ve své předchozí žádosti, a dodal, že na Ukrajině je válka, probíhají odvody do armády a je tam špatné zdravotnictví.

[3] Městský soud poté poukázal na to, že podmínky přípustnosti opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany stanovuje § 11a odst. 1 zákona o azylu. Aby byla opakovaná žádost přípustná, musí v ní být uvedeny takové skutečnosti či zjištění, které nebyly bez vlastního zavinění žadatele zkoumány v předchozím řízení. Městský soud se ztotožnil se žalovaným, že žalobce těmto požadavkům nedostál, a proto měla být jeho opakovaná žádost posouzena jako nepřípustná podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu a řízení o ní dle § 25 písm. i) téhož předpisu zastaveno.

[4] Městský soud nepřisvědčil námitce žalobce, dle níž žalovaný vycházel z neaktuálních (zastaralých) zpráv o situaci na Ukrajině. Uvedl, že zastaralost zpráv nelze posuzovat pouze na základě faktu, že od vydání takové informace uplynul určitý čas; zastaralá je zpráva, která obsahuje informace, jež v důsledku změny okolností v období mezi vypracováním zprávy a jejím použitím už nejsou aktuální, neboť situace, kterou zpráva popisuje, je již zcela jiná. Pokud se podstatně změní situace, může být zastaralá i zpráva stará pouhý týden, a jestliže je situace stabilní, může být použitelná i zpráva stará několik let (v této souvislosti odkázal městský soud na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 8. 8. 2017, č. j. 45 Az 21/2016 - 55, publ. Pod č. 3714/2018 Sb. NSS). Tvrdil-li žalobce, že žalovaný vycházel ze zastaralých informací, měl konkretizovat, z čeho tak usuzuje; jeho obecný argument, že situace na Ukrajině se mění, není dostatečný.

[5] Nakonec městský soud uvedl, že z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že probíhající ozbrojený konflikt na Ukrajině nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na tomto území byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Válečný konflikt je izolovaný pouze na východní části Ukrajiny (Doněckou a Luhanskou oblast); žalobce naposledy pobýval v Zakarpatské oblasti, která není boji zasažena. Městský soud závěrem poukázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, dle nějž se situace na Ukrajině nezhoršuje a naopak je všeobecně známo, že se konflikt nešíří do dalších jím dosud nezasažených oblastí.

[6] Proti shora uvedenému rozsudku městského soudu podává žalobce (dále jen „*stěžovatel*“) kasační stížnost z důvodu, který podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. b) soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*“). Přijatelnost kasační stížnosti spatřuje v tom, že městský soud se dopustil zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Konkrétně městskému soudu vytýká, že nesprávně posoudil

otázku, zda se žalovaný dostatečně zabýval změnou bezpečnostní situace na Ukrajině, která by mohla mít vliv na posouzení jeho opakované žádosti o mezinárodní ochranu.

[7] Stěžovatel opakuje své žalobní námitky ohledně neaktuálnosti zpráv o situaci na Ukrajině a cituje vypořádání jeho žalobní argumentace ze strany městského soudu. Nesouhlasí se závěrem městského soudu, dle nějž se žalovaný dostatečně zabýval tím, zda nedošlo k podstatným změnám okolností vztahujících se k možnému pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a zákona o azylu. Tvrdí, že povinností žalovaného bylo posoudit a porovnat situaci na Ukrajině při jeho první a opakované žádosti o mezinárodní ochranu. Nebylo proto možné, aby žalovaný vycházel při rozhodování o opakované žádosti o mezinárodní ochranu ze zpráv, které se vztahují k období, které bylo relevantní při jeho první žádosti. Stěžovatel městskému soudu nakonec vytýká, že aplikoval nepřiléhavou judikaturu (již zmiňovaný rozsudek Krajského soudu v Praze č. j. 45 Az 21/2016 - 55). Uvádí totiž, že městským soudem citovaná pasáž zmiňovaného rozsudku Krajského soudu v Praze pojednává o aktuálnosti zpráv využívaných při vyhodnocení situace v zemi původu žadatele o mezinárodní ochranu v době řízení o „*meritorní žádosti*“.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhuje její odmítnutí, případně zamítnutí; napadený rozsudek považuje za zákonný.

[9] Nejvyšší správní soud nejdříve hodnotil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102, věta první s. ř. s.), proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[10] Ve věcech, v nichž před krajským (resp. městským) soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, se Nejvyšší správní soud po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele, a je tak přijatelná. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. (ve znění účinném od 1. 4. 2021) totiž platí, že *jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost*.

[11] V usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 (všechna zmiňovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), Nejvyšší správní soud definoval čtyři typové případy, v nichž jde o přijatelnou kasační stížnost.

[12] Jak uvedl kasační soud již v rozsudku ze dne 11. 3. 2022, č. j. 6 Azs 306/2021 - 49, výklad provedený ve zmiňovaném usnesení ve věci sp. zn. 1 Azs 13/2006 není plně využitelný, zvažuje-li soud, zda je třeba výjimečně prolomit pravidla stanovená v § 75 odst. 1 s. ř. s. a § 109 odst. 5 téhož předpisu a přihlédnout při posuzování kasační stížnosti ke skutečnostem, které nastaly až po vydání rozhodnutí krajského (resp. městského) soudu, aby bylo zajištěno dodržení norem požívajících aplikační přednost ve smyslu čl. 10 Ústavy, jimiž ve věcech mezinárodní ochrany budou zejména čl. 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „*Úmluva*“) a zásada *non-refoulement* (zásada

nenavracení). V těchto případech je třeba se věcně vypořádat s otázkou, zda je prolomení namístě, buď v rámci hodnocení přijatelnosti (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2017, č. j. 9 Azs 14/2017 - 30, nebo právě rozsudek č. j. 6 Azs 306/2021 - 49), nebo shledat přijatelnost kasační stížnosti a uvedené otázce se věnovat v rámci meritorního přezkumu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2021, č. j. 2 Azs 214/2020 - 46). Také při aplikaci § 104a s. ř. s. je totiž třeba postupovat tak, aby byly dodrženy mezinárodní závazky České republiky plynoucí z čl. 2 a 3 Úmluvy a zásady *non-refoulement*.

[13] Nejvyšší správní soud s odkazem na svou relevantní judikaturu uvedenou níže v nyní posuzované věci shledal, že je nezbytné i bez výslovné námitky stěžovatele (srov. např. rozsudky ze dne 21. 4. 2022, č. j. 10 Azs 47/2022 – 33, či ze dne 29. 4. 2022, č. j. 5 Azs 217/2021 – 50) přihlédnout ke skutečnostem, k nimž došlo až po rozhodnutí městského soudu, a že ve světle těchto skutečností je kasační stížnost přijatelná a důvodná.

[14] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 3. 2022, č. j. 1 Azs 36/2022 – 31, konstatoval, že dle všeobecně známých informací o změně bezpečnostní situace na Ukrajině je zřejmé, že v zemi dochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, a celé území Ukrajiny proto nadále nesplňuje jedno z kritérií bezpečnosti [dle přílohy I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (procedurální směrnice) a dle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu].

[15] V nyní posuzované věci žalovaný označil opakovanou žádost stěžovatele o mezinárodní ochranu za nepřípustnou podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu a řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) téhož zákona zastavil, jelikož od doby podání první žádosti stěžovatele nedošlo k významným změnám v zemi původu stěžovatele, které by mohly nasvědčovat, že mu na Ukrajině hrozí pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo že by byl vystaven riziku vážné újmy podle § 14a téhož předpisu. V posuzovaném případě informace o zemi původu založené ve spise pochází z dubna 2020, července a srpna roku 2019. Tyto informace, stejně jako rozhodnutí žalovaného i napadený rozsudek, byly vydány před počátkem války, která zasáhla ukrajinské území, a již tedy nejsou aktuální.

[16] Závěry odkazované judikatury platí i v nyní projednávané věci. Povinností žalovaného nyní bude, aby se znovu zabýval přípustností stěžovatelovy opakované žádosti o mezinárodní ochranu podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu a zohlednil při tom aktuální zprávy o bezpečnostní situaci na Ukrajině. Nejvyšší správní soud ovšem nepředjímá, jak žalovaný opakovanou žádost stěžovatele o mezinárodní ochranu posoudí.

[17] Současně je třeba zdůraznit, že žalovaný ani městský soud nijak nepochybili. Vzhledem k závažnosti situace na Ukrajině je nicméně potřeba prolomit základní pravidla stanovená v § 75 odst. 1 a 109 odst. 5 s. ř. s., a to ve prospěch principu *non-refoulement*, který požívá vyšší právní síly. Napadený rozsudek, jakož i rozhodnutí žalovaného nemohou s ohledem na výše uvedené obstát.

[18] Pro úplnost lze dodat, že s ohledem na povahu shledané vady bylo nadbytečné se zabývat vlastní kasační argumentací.

[19] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů dospěl k názoru, že kasační stížnost je důvodná, a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. napadený rozsudek městského soudu zrušil (viz výrok I. tohoto rozsudku).

[20] Jelikož vytýkané vady mají původ již v žalobou napadeném rozhodnutí, zrušil Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s., ve spojení s § 78 odst. 1, 4 a 5 s. ř. s. i rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž bude vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (viz výrok II. tohoto rozsudku).

[21] V dalším řízení žalovaný se opětovně bude zabývat přípustností opakované žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany ve světle nových skutečností (zejména aktuálních zpráv o bezpečnostní situaci na Ukrajině).

[22] V případě, že Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu a současně zrušil i rozhodnutí správního orgánu dle § 110 odst. 2 s. ř. s., je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí městského soudu (§ 110 odst. 3, věta druhá s. ř. s.). Při rozhodování o náhradě nákladů řízení vychází soudní řád správní z celkového úspěchu ve věci (§ 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 téhož předpisu). Z tohoto hlediska byl úspěšný stěžovatel, a proto má právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Kasační soud nicméně rozhodl o nepřiznání náhrady nákladů řízení stěžovateli podle § 60 odst. 7 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Zvážil přitom, že stěžovatel je v řízení o kasační stížnosti procesně úspěšný toliko z důvodu změny bezpečnostní situace na Ukrajině, kterou nemohli předvídat žalovaný ani městský soud. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků náhrada nákladů nepřiznává; viz výrok III. tohoto rozsudku. Stejným způsobem postupoval zdejší soud již ve skutkově a právně podobných případech (viz např. rozsudky ze dne 10. 5. 2022, č. j. 6 Azs 71/2021 - 41, a ze dne 27. 4. 2022, č. j. 7 Azs 357/2021 – 23).

[23] Stěžovateli byl usnesením městského soudu ze dne 29. 7. 2020, č. j. 13 Az 39/2020 - 15, ustanoven zástupcem pro řízení Mgr. Jindřich Lechovský, advokát se sídlem Hládkov 701/4, Praha 6. Podle § 35 odst. 10, věty poslední s. ř. s. zástupce ustanovený v řízení před krajským (resp. městským) soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti.

[24] Ze spisu vyplývá, že ustanovený zástupce ve věci učinil jeden úkon právní služby, a to sepsání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „*advokátní tarif*“)]. Za něj mu náleží odměna podle § 9 odst. 4 písm. d), ve spojení s § 7 advokátního tarifu ve výši 3 100 Kč. K tomuto úkonu se přiznává náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 300 Kč. Ustanovený zástupce doložil, že je plátcem DPH, proto mu výše odměny byla navýšena o 714 Kč. Zástupci stěžovatele se tedy přiznává odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti a náhrada hotových výdajů v celkové výši 4 114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dní od právní moci tohoto rozsudku. Náklady zastoupení stěžovatele nese stát (§ 60 odst. 4 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.; viz výrok IV. tohoto rozsudku).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 29. července 2022

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu